

ՏԵԱՌՆԸՆ ԴԱՌԱՋ

«Արդ արձակեա՛ զծառայս քո Տէր ի բարի, զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն աշխարհի»
(Ղուկաս Բ. 21)

Ո՞վ չէ լսած երկրորդ Համաշխարհային պատերազմի գլխաւոր դերակատարներէն՝ Անգլիոյ նշանաւոր վարչապետ՝ Ուինսթըն Չըրչիլի մասին, որ յայտնի էր իր ազգայնաշունչ և մանաւանդ երկարաշունչ ճառերով: Սակայն Այսօրուան մեր ծաշու Աւետարանական Հատուածը, իր Համառօտութեամբ ինծի յիշեցուց Չըրչիլի, և ինչու չէ աշխարհի ամենակարճ ճառը, որ իր ամբողջութեան մէջ, բառ առ բառ Հետևեալն է. «Բնա՛ւ, բնա՛ւ, բնա՛ւ տեղի չտալ»:

Եւ ի՞նչ է մեր Փրկչին Անուանակոչութեան տօնը սիրելի Հաւատացեալներ, եթէ ոչ յիշեցում մը թէ մենք ևս յաճախ պարտինք սպասել, նման այսօրուան տօնին երկրորդ գլխաւոր Հերոսին՝ Սիմէոն Մերունին, որ երկա՛ր տարիներ, առանց յուսահատելու և տեղի տալու սպասեց Մեսիայի գալստեան, որ երբեք չեկաւ: Սակայն ան սպասեց ու սպասեց, մինչև որ օր մըն ալ աշխարհի Փրկիչը ծնաւ, և Հայր Աստուած ուզեց որ Մերունին տեսնէր այն՝ որուն սպասած էր այդքան տարիներ: Փորձեցէ՛ք երևակայել թէ ի՞նչ դժուար բան էր անհատի մը համար, որ այնքան հաւատք ունէր Աստուծոյ հանդէպ – որ պիտի պահէր իր ժողովուրդին տուած խոստումը, զրկելով Փրկիչը աշխարհին – և փորձեցէ՛ք հասկնալ անոր տուայտանքը, թէ ի՞նչ կը զգայ յուսախար մարդը: Ան տարիքով բաւական յառաջացած էր երբ Մարիամ և Յովսէփ, Համաձայն Հրէական օրէնքին, Յիսուս Մանուկը, բերին տաճարին ընծայելու:

Սիմէոն արդէն ծերացած էր և կը սպասէր երկար ժամանակէ ի վեր: Անպայմանօրէն, այդ սուրբ մարդը բազմաթիւ գիշերներ անցուցած էր արցունքով և աղօթքով, թէ ե՞րբ Աստուած պիտի իրականացնէր իր խոստումը, թէ ե՞րբ Մեսիան պիտի գար և կամ տակաւին ո՞րքան պիտի սպասէր: Աստուած խոստացած էր Սիմէոնի թէ ան պիտի չմեռնէր մինչև չտեսնէր Մեսիան, Փրկիչը Իսրայէլի, կատարումը իր երազներուն և լրումը իր յոյսերուն, իր արցունքով լեցուն գիշերներուն: Այս բոլորը խոստացուած էին իրեն, սակայն ինք ծեր ըլլալով ու հասած լիակատար տարիքի կը փափաքէր տեսնել փրկութիւնը աշխարհի նախքան իր մահը: Այսու ամենայնիւ, Սիմէոն Մերունի տեղի չտուաւ, այլ շարունակեց յուսալ. այս է դասը զոր այսօրուան տօնը կու տայ մեզի:

19-րդ դարուն, Ամերիկայի քաղաքացիական պատերազմէն անմիջապէս ետք, Հարաւային Քարոլայնա նահանգի՝ Կրինվիլ փոքրիկ քաղաքին մէջ Մկրտչական աննշան դպրեմանք մը, երկա՛ր ընդմիջումէ ետք կը վերաբանար իր դռները ուսանողութեան առաջ, դասընթացքները սկսելով միայն եօթը ուսանողներով և չորս դասախօսներով: Քաղաքական անյարիր պայմաններու պատճառով, շատ չանցած այդ դպրեմանքը կը սնանկանար, սակայն դասախօսները կը շարունակէին իրենց դասերը անվճար՝ սպասելով, յուսալով և աղօթելով: Եւ օր մը, իրենց Հերթական ժողովներէն մէկուն ընթացքին, դասախօսներէն մին առաջարկեց ըսելով.

– Եկէ՛ք, որոշում առնենք մեռնիլ և երբեք թոյլ չտալ որ այս դպրեմանքը մահանայ:

Այսօր, այդ նոյն դպրեմանքը, որ փոխադրուած է Քէնթաքի նահանգին Լուիվիլ քաղաքը՝ իր երկու հազարէ աւելի ուսանողներով, 140 դասախօսներով և տարեկան մօտ 15 միլիոն տոլարի պիւտճէով, կը Հանդիսանայ աշխարհի երկրորդ մեծագոյն դպրեմանքը, շնորհիւ այդ չորս դասախօսներուն, որոնք նախընտրեցին մեռնիլ՝ քան թէ յուսահատիլ և տեղի տալ: Չըրչիլ թելադրեց Անգլիացիներուն բնաւ տեղի չտալ.

նոյնը ըրաւ Ծերունի Սիմէոն: Անոր խոստացուած էր արժանանալ Մեսիայի տեսութեանը, հետեաբար ան սպասեց այնքան՝ որքան պէտք էր, առանց երբեք յուսահատելու և տեղի տալու:

Ու իրեն համար գեղեցիկ օր մը ան տաճար գնաց գտնուելու բացառիկ հաճելի անակնկալի մը առաջ, տեսնելու իր աղօթքներուն, իր յոյսերուն և իր երազներուն մարմնանալը՝ յանձինս Մանուկ Յիսուսի: Հիմա այլևս Սիմէոն պատրաստ էր մեռնելու երջանիկ, ան իր թոյլ բազուկներուն մէջ առած էր ամբողջ կեանք մը սպասած Հրաշք-Մանուկը, Փրկիչը աշխարհի, և այդպէսով տարիներու իր հնազանդ ցանկութիւնը, սպասումները իրագործուած էին, ան հասած էր նպատակին ու հիմա՝ պատրաստ միանալու իր Արարչին, որուն համար ալ կ'ըսէր ուրախութեան արցունքը աչքերուն, «Արդ արձակեա՛ զծառայս քո Տէր ի բարի, զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն աշխարհի»: Հաւատաւոր ու բարի Ծերունին թոյլ չտուաւ որ տարիներու երկա՛ր հոյովը մաշեցնէր իր համբերութիւնը: Նոյնը ըրին Մկրտչական դպրեմանքի չորս դասախօսներն ու Անգլիոյ Վարչապետը՝ Չըրչիլ, որոնք թոյլ չտուին որ ընկերային և քաղաքական պայմանները ձախողեցնէին իրենց փայփայած ծրագիրները՝ որոնք աւելի վսեմ էին ու բարձր քան աշխարհի բոլոր հաճոյքներն ու բարիքները միասին առած:

Այսօրուան քրիստոնեայէն ակնկալուածը ուրիշ բան չէ եթէ ոչ զինուի հաւատքով և յոյսով ու սիրով նստիլ մեր կեանքերու տաճարի դրան առաջ և սպասել ու յուսալ, առանց երբեք տեղի տալու, որովհետեւ կեանքի գիրքը՝ Աստուածաշունչը կ'ըսէ, «Հաւատարիմ է նա՝ որ խոստացաւ»: Էսքիմոցիները, Հիւսիսային Բևեռի գիւտարար՝ Ատմիրալ Փէրրին արեւ կոչած էին, որովհետեւ ան քսան տարիներ չարունակ արեւուն նման ետ եկած էր այդ կողմերը, մինչև իր նպատակին հասնիլը: Քրիստոնեան պէտք չէ յուսահատի, ան պարտի աղօթել և շարունակէ հաւատալ:

Ծերունի Սիմէոնը, սիրելի հաւատացեալներ մեր խոստումն է ու մարտահրաւէրը միանգամայն: Ան՝ Աստուածային այն խոստումն է թէ ինչ որ կը տեսնենք բացասական կամ սխալ, մեր կեանքերուն մէջ և ինչու չէ՝ քաղաքական այս վերիվայրումներուն պարագային, նոյնը չեն կրնար մնալ, անոնք դատապարտուած են բարեւաւուելու: Իսկ միւս կողմէն, Սիմէոն Ծերունի մեր մարտահրաւէրն է բնաւ յուսահատելու և չլքելու մեր երազները:

Երկու բանտարկեալներ էին անոնք. մին՝ լքուած և ընկճուած կը զգար, մինչ միւսը լեցուն էր յոյսով և հաւատքով: Առաջինը ամէն ինչ անդարձ կերպով կորսուած կը նկատէր և գրեթէ յուսալքուած էր, մինչ երկրորդը՝ կը մերժէր կորսնցնել իր յոյսը, ան զօրաւոր կերպով կը հաւատար թէ ինք օր մը ազատ պիտի արձակուէր: Տարիներ ետք, լաւատես բանտարկեալը իր յուշերուն մէջ պիտի գրէր, «Երկուքս ալ դուրսի աշխարհին կը նայէինք մեր խուցի նեղ պատուհանին ձողերէն, մեզմէ մին՝ խաւարը կը տեսնէր, մինչ միւսը՝ աստղերը»:

Նազովրեցի Մանուկին անուանակոչութեան տօնն ու անոր հետ առնչուած Ծերունի Սիմէոնի պատմութեան առաջադրած հարցումը այն է թէ արդեօք մենք ի՞նչ կը տեսնենք, և այդ մէկը շատ բան կրնայ ըսել մեր մասին: Արդեօք կը տեսնենք ա՛յն ինչ որ Ծերունի Սիմէոն կը տեսնէր: Անկասկած ան սնոտիապաշտ կամ հէքիաթներու հաւատացող մը չէր, ան գիտէր աշխարհի բարին ու չարը, իսկ ամենակարևորը քաջ գիտէր թէ ի՞նչ ըսել էր տառապիլ սպասելով և ակնկալելով: Սակայն ան իր աչքերը յառած աստղերուն, հաւատաց և յուսաց Աստուծոյ խոստումին, ան մերժեց լքել տարիներու իր երազը՝ վստահ անոր իրականացման:

Ան որ գիտէ վառ յոյսերով նայիլ դէպի ապագան ու նամանաւանդ կը հաւատայ անոր, անպայմանօրէն պիտի յաջողի տեսնել իր երազներուն մարմնացումն

ու իրականացումը: Նոր Տարուան սեմին, եթէ զօրաւոր կերպով կը հաւատանք թէ խաղաղութեան մեր այնքան երկա՛ր փայփայած երազը – աշխարհագրական այս շրջանին մէջ պիտի մօտ ապագային իրականանայ – անկասկած Հայր Աստուած մարմին պիտի տայ մեր մեծ երազին, որովհետեւ Ան աւելի մեծ է քան մեր բոլոր երազները միասին առած: Հետեաբար թող երազենք այնպէս ինչպէս Սիմէոն Երազեց, և թող միշտ հաւատարիմ մնանք մեր երազին ինչպէս Ծերունի Սիմէոն մնաց հաւատարիմ:

Աղօթենք որ մեր Փրկչին՝ Յիսուս Քրիստոսի Անուանակոչութեան այս տօնին, Հայր Աստուած մեզի՝ բոլորիս տայ հաւատալու և յուսալու այդ անսպառ ոյժը, որպէսզի մենք ևս մեր կեանքի աւարտին ձայնակցելով Սիմէոն Ծերունիին կարենանք ըսել, «Արդ արձակեա՛ զծառայս քո Տէր ի բարի, զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն աշխարհի»։ Ամէն:

ՆՈՒՐՀԱՆ ԱՐՔ.

«ՄԱՏԹԷՈՍ, ԱՌԱՔԵԱԼ ԵՒ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՉ»

Ղուկաս եւ Յովհաննէս աւետարանիչները կոչած են զինք Ղեւտացի, իսկ Մարկոս՝ Ալիէոսի որդի: Հաւանական կը թուի որ իր բուն անունը Ղեւտացի էր, սակայն ետքը ստացաւ, եւ կամ ինք որոշեց կոչուիլ Մատթէոս, Յիսուսի աշակերտ դառնալէ ետք: Մատթէոս անունը կը նշանակէ «Աստուծոյ նուէրը»: Յակոբոս առաքելի հայրն ալ Ալիէոս կը կոչուէր որ սակայն Մատթէոսի հետ երբեք ազգականական կապ չունէր:

Մատթէոս ծնունդով Գալիլիացի կը թուի եղած ըլլալ: Իսկ գործով տուրք հաւաքող՝ Հոովմի իշխանաւորներուն համար, վասնզի այդ օրերուն Հրէաստան Հոովմի ենթակայ էր: Այս տուրքը հաւաքող եղած ըլլալուն հանգամանքը զինք ատելի դարձուցած էր հրեաներու, որովհետեւ այդ գործով զրադողները ժողովուրդը կը կեղեքէին եւ Հոովմի ի նպաստ կը գործէին:

Այդ ատելութիւնը որքան խորունկ էր որ հակառակ այս պաշտօնեաներու հրեայ ըլլալուն, ուրիշ հրեաներ սոմուսնական կասլ չէին հաստատել անոնց հետ, եւ նոյնիսկ հեռու կը պահէին զանոնք իրենց կրօնական պաշտամունքներէն, քաղաքային ընկերութիւններէն եւ վաճառականութենէ: Մատթէոս հրեայ էր եւ տուրք հաւաքող:

Յիսուս հրաւիրեց Մատթէոսը հետեւելու իրեն քարոզութեան երկրորդ տարուան ընթացքին, որու մասին կը գրէ ան իր իսկ խնդրած աւետարանին մէջ պատմելով թէ ինչպէս Յիսուս Դպիրներէն Բնադատուած էր անդամալոյծի մը ըսած ըլլալուն համար թէ. «Քու մեղքերդ ներուած ըլլան»: Յետ այնու երբ Յիսուս մահաւատան մը մօտէն կ'անցնէր «Մատթէոս անունով մարդ մը տեսաւ: Եւ ըսաւ անոր. «Ետեւէս եկուր:» Եւ ան ոտքի ելնելով գնաց Անոր ետեւէն:

Մատթէոս ձգեց ետին ամէն ինչ, իր գործն ու ազգականները եւ հետեւեցաւ Յիսուսի: Շատ հաւանական կը թուի որ ան թէւ մօտէն ծանօթ չէր Յիսուսի, քայց Կափառնաւմի մէջ քարոզած ժամանակ առիթը պէտք էր ունեցած ըլլար զԱյն տեսնելու եւ լսելու եւ իմանալու նաեւ թէ ինչ հրաշքներ եւ բժշկութիւններ կը գործէր Ան: Ահա թէ ինչու հրաւերը ստացաւ, հետեւեցաւ Անոր առանց երկմտելու: